

העוצמה האדירה הטמונה המדת התמימות בהנהגות השי"ת!!!

עמדתי, ופרשה של פרה אדומה חקרתי ושאלתי ופשפשתי, אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני, עכ"ל המדרש.

בספר אהל משה כתב לבאר ע"פ דברי המדרש האלו נקודה מאלפת, וז"ל: "פרשה זו, מהותה להבהיר את כל המהלך של הנהגת הבורא בעולם הזה סביב הפלא של 'מי יתן טהור מטמא'. הפרה עצמה טמאה היא והא ראייה שהעוסק בפרה נטמא בגדיו, אך דוקא טומאה זו היא מקור הטהרה. וכפי שהמדרש מאריך שם, כך מתנהלת כל הבריאה, אברהם מתרח, ישראל מעכו"ם, ועוה"ב מעוה"ז. ומבואר שם שהעדר הבנה זו אינו נובע מחוסר ידיעה וחכמה, שהרי שלמה המלך השיג את כל מה שניתן להשיג באמצעות החכמה, ובמלכים אמר הכתוב על חכמתו של שלמה אֲשֶׁר כְּמוֹךָ לֹא הָיָה לְפָנָיִךְ וְאַחֲרָיִךְ לֹא יָקוּם כְּמוֹךָ (מלכים א' ג, יב). אלא שכל סוד קיום העולם מכוסה הוא מאיתנו מצד עצמו ולא מחמת חסרון. החכמה ומשמעות פרשה זו היא לשני עיקרים, א. הצורך לקיים את כל המצוות מבלי להבין את הטעם, וק"ו שלא לשנות מהמצוות מחמת הטעם הנגלה לנו. ב. ההסתר של מהלך הבריאה כפי שאיוב הציג זאת, צדיק ורע לו רשע וטוב לו, עכ"ל.

וכבר דקדקו המפרשים (עי' בספ"ק נועם אלימלך וישמח ישראל), האיך אמרינן שמצוה זו היא חק בלא טעם, הרי להלן (פסוק כב) מביא רש"י מיסודו של רבי משה הדרשן טעם למצוה זו, שהיא באה לכפרה על חטא העגל. משל לבן שפחה וכו' תבוא אמו ותקנה צואת בנה כך תבוא פרה ותכפר על העגל.

ובספר ישמח ישראל מפרשו, שבאמת לא קשה מידי, כי אכן עצם המצוה יש בה טעם לכפר על עוון העגל, אבל החוק בלי טעם הוא למה שנתייחדה מצוה זו שהאפר מטהר טמאים ומטמא טהורים. מבאר בשם הרה"ק רבי יצחק מווארקא זצ"ל שבאמת המצוה הזו חוקה היא ואין בה טעם, אבל חוקה זו היא אכן הכפרה על עוון העגל, כי בעשיית העגל חטאו ישראל בכך שלא האמינו בהשי"ת ובמשה עבדו, כי חטא העגל היה חסרון באמונה כשבני ישראל רצו להבין ולהשכיל, וכמו שאמרו באותה שעה כִּי זֶה מִשָּׁה הָאִישׁ אֲשֶׁר הֶעֱלֵנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לֹא יִדְעֵנוּ מַה הָיָה לוֹ (שמות לב, א), ונחשב להם כפגם, כי מאי נפק"מ היא להם אם ידענו מה היה לו או לא, היה להם ללכת אחר ה' האלוקים בתמימות בלא חשבונות רבים, ובתשובות המשקל עליהם להתחזק ולהוסיף באמונה פשוטה מבלי כל רצון להבין.

ועל כן נצטוו לעשות מצוה שאין בה טעם, שיקיימה רק בכח האמונה, ובזה יתקנו את עוון העגל שהיה ענין של כפירה, שהיה חסרון האמונה שהביאום לידי עשיית העגל.

נמצא, שאין כאן שום סתירה, ואדרבה, חדא מיתרצא בחברתא, דזה גופא הטעם מחמת שאין לה טעם, כאשר במידה כנגד מידה יבטלו דעתם ויאמינו בהשי"ת לעשות מצוותיו גם כשלא יבינו טעם המצוה.

ובזה מובן מה שאמרו חז"ל (במדב"ר יט, ו) שאמר הקב"ה למשה 'לך אני מגלה טעם פרה, אבל לאחרים חוקה'. כי מכיון שמשה לא הוצרך לכפרה

« האם מותר להרהר בטעם מצות פרה אדומה?? »

כתיב בפרשה זאת חקת התורה אשר צוה ה' לאמר, דבר אל בני ישראל ויקחו אליך פרה אדומה תמימה אשר אין בה מום אשר לא עלה עליה על (במדבר יט, ב). מפרשי התורה דקדקו על לשון הכתוב 'זאת חקת התורה', הלא איכא עוד הרבה חוקים כשעטנו ושעיר המשתלח וכדו', ועוד, דאיכא נמי מצוות הרבה בתורה שנאמר בהם חוק כשבת ומילה וכדו', ולמה נאמר כאן שזוהי חקת התורה בכללותה.

והנה רש"י הק' הביא מדברי המדרש תנחומא טעם מדוע נכתב דוקא במצוה זו לשון חוקה, וז"ל: "זאת חקת התורה. לפי שהשטן ואומות העולם מונין את ישראל לומר מה המצוה הזאת, ומה טעם יש בה, לפיכך, כתב בה חקה, גזירה היא מלפני, ואין לך רשות להרהר אחריה", עכ"ל.

ויש לעי', מהו הלשון 'אין לך רשות להרהר אחריה', אם הכוונה היא שמהרהר לכפור בה ח"ו, א"כ מאי שנא מצוה זו ממצות אחרות, וכי במצוה אחרת רשאי הוא להרהר על מנת לכפור בה. ואם מפני שבשאר המצוות לא יהרהר לפי שיש בהם טעם, הלא לא ימלט שיבוא קצר דעת שלא ירד לסוף דעת טעמי התורה וילגלג ויהרהר. וכי תעלה על הדעת שהרשות בידו.

ובודאי ליכא למימר שהאיסור הוא להרהר ולחשוב בטעם המצוה הזאת, כי הלא שלמה המלך אמר על ענין פרה אדומה (במדב"ר יט, ג) "פרשה של פרה אדומה חקרתי ושאלתי ופשפשתי, אֲמַרְתִּי אֲחַקְמָהּ וְהִיא רְחוּקָה מִמֶּנִּי (קהלת ז, כג)", ומבואר להדיא שחקר ופשפש וביקש למצוא טעמה. ועל כרחק דמניעת הרשות להרהר בה הוא כשמהרהר על עיקר אמיתותה, וא"כ מאי שנא מצוה זו דוקא שעליה לא ניתן רשות להרהר.

עוד יש להתבונן, במה שכל בספר החינוך - שמביא טעם על כל מצוה ומצוה - כתב במצוה זו בזה"ל: "יפו ידי ואירא לפצות פי עליה כלל גם בפשט וכו'". ויש להבין מפני מה דוקא במצוה זו הודגש יותר משאר המצוות ענין חוקה היא ואין לך רשות להרהר אחריה.

« הטעם היא, לכפר על העגל ע"י קיום המצוה בלי טעם...!! »

והנה, במדרש רבה (יט, א) כתוב בזה"ל: "זאת חקת, זה שאמרו הכתוב מי יתן טהור מטמא לא אֲחָד (איוב יד, ד), כגון אברהם מתרח, חזקיהו מאחז, יאשיהו מאמון, מרדכי משמעיה, ישראל מעובדי כוכבים, העולם הבא מעולם הזה. מי עשה כן, מי צוה כן, מי גזר כן, לא יחידו של עולם. תמן תנינן, העוסקין בפרה מתחלה ועד סוף מטמאין בגדים, היא גופה מטהרת בגדים, אמר הקדוש ברוך הוא, חקה חקתי גזירה גזרתי, אי אתה רשאי לעבור על גזרתי."

והמדרש ממשיך ואומר: "רבי יצחק פתח כל זה נסיתי בחכמה אֲמַרְתִּי אֲחַקְמָהּ וְהִיא רְחוּקָה מִמֶּנִּי (קהלת ז, כג), כתיב וַיִּתֵּן אֱלֹקִים חֲכָמָה לְשִׁלְמָה וַתְּבוּנָה הִרְבָּה מֵאֵד וְרָחַב לֵב כְּחֹל אֲשֶׁר עַל שֵׁפֶת הַיָּם (מלכים א' ה, ט), מהו כחול, רבנן אמרי נתן לו חכמה כנגד כל ישראל, אמר שלמה, על כל אלה

נמצא א"כ ששני הדברים אמת פרה אדומה אין לה טעם והיא חוק, וזו הסיבה שהיא מכפרת על חטא העגל. מעין הדברים כתוב בספר בית הלוי על התורה ע"ש.

ועל זה הדרך פירש הרה"ק **מקוצק זצ"ל** את המעשה של דמא בן נתינה (קידושין לא.), שויתר על רווח גדול של שישים ריבוא, בכדי שלא לצער את אביו, ולשנה אחרת נתן הקב"ה שכרו שנוולדה פרה אדומה בעדרו ולקחוהו ממנו ישראל בשישים ריבוא. ויש להבין, למה ניתן לו שכרו בפרה אדומה דווקא, ומה ענין זה לזה.

אלא שמכיון שוויתר אותו גוי על הון רב משום מצות כיבוד אב נתעורר קטרוג על בני ישראל האם הם מוכנים לוותר על סכום גדול כזה בשביל מצוה. ועי"ז שלשנה אחרת שילמו אותו סכום בשביל מצות פרה אדומה דוקא, בזה נסתם פי המקטרג, כי אצל הגוים, אף שיימצא בהם אחד שיפקיר רכושו בשביל המצוה, זהו רק למצוות שכליות שדעתו של אדם מחייבתו לקיימם כמו כיבוד אב ואם, משא"כ בני ישראל מוסרים כל אשר להם על חוקה שאין יודעים בה שום טעם.

« הקב"ה דורש מאתנו תמימות!! »

בספר ישועה ונחמה מבאר, שרמז יש במצוה הזאת, דהנה ענין ומצות פרה אדומה הוא לטהר את האדם מטומאת מת, ומכיון שבחיי האדם ישנם זמנים שיש לו קושיות ושאלות בהנהגתו של הקב"ה, שאינו יכול להבין דרכי ה', ובפרט בענין המות, כשרואים אדם מת במיתה משונה רח"ל, או אדם צעיר מת בחצי ימיו, או ילד שעשועים שרק התחיל את לימודו בקריאה ובכמה פסוקי חומש בשמחה ותמימות כל כך גדולה ומת, שאז רוצה האדם לחקור ולדעת מדוע עשה ה' ככה, כענין צדיק ורע לו רשע וטוב לו, ע"ז אומר הקב"ה, כמו שבפרה אדומה המטרת **מטומאת מת** אין טעם, ואינה אלא חוקה, הוא הדין **במוות** עצמו ובדברים שכיו"ב, שאין בהם טעם אלא הכל חוקה וגזירה מאתו יתברך, ולא ח"ו שאין טעם וסיבה לכך, בודאי יש, אלא שאנו לא יודעים מהו הטעם.

הגאון רבי חיים קויפמאן זצ"ל (בספרו פרשת ויצא), מבאר פן נוסף ועומק פנימי במצוות התמימות, וז"ל: "...אבל באמת הדרך הבהירה ביותר להשיג האמונה היא להתנהג בתמימות, ולקבל כל מאורע ממאורעות החיים בהשלמה, ולא להרהר אחר מידותיו של הקב"ה לחשוב למה נעשה לי כך ומדוע הגיעה עלי הצרה הזאת, אלא לזכור שכל מה שנעשה נסבב ע"י הקב"ה סיבת כל הסיבות ועילת כל העילות, ותועיל לו תמימות

זו שגם אם יקלע ח"ו למצב קשה, הן בגשמיות והן ברוחניות, לא יפול ברוחו, אלא ימשיך להתהלך בשלוות הנפש ומנוחת הדעת."

"ובדרך זו נהגו אבותינו במצרים, שכאשר הגיע משה רבינו אליהם ובשורת הגאולה בפיו, לכאורה היה קשה מאוד לקבל דבריו כפשוטים, כי הרי ידעו כבר על הבטחת הבורא לאברהם אבינו בברית בין הבתרים ועבדום וענו אתם ארבע מאות שנה וגו' ואחרי כן יצאו ברכש גדול (בראשית טו, יג), והנה עתה שומעים הם על גאולתם הקרובה עוד לפני תום מסכת השנים, אבל בני ישראל ברוב אמונתם לא שאלו שאלות אלא קבלו דבריו בתמימות ובשלמות, ואכן אחר קבלתם באמונה נתברר להם כוונת השי"ת שהתחיל למנות מנין השנים משעה שנולד יצחק (תנחומא שמות ד)."

"והורינו עבודה זו דוד המלך ע"ה, שכאשר עברו עליו צרות ורדיפות לרוב, נקט בעבודת התמימות, ואמר ואני בער ולא ארע בהמות הייתי עמך (תהלים עג, כב), שהעיד על עצמו שכמו שהבהמה אין לה שום השגה והבנה

במה שמתרחש עמה, כך אין לו שום השגה והבנה בדרכי השי"ת שעושה עמו", עכ"ל.

« הכח הגדול שטמון במדת התמימות »

וכאשר האדם מתנהג בתמימות ובהשלמה, הריהו זוכה להמתיק הדינים מעליו ולהמשיך על עצמו ישועה בכל ענין הנצרך לו, כדאיתא בספר **תורת אבות** בשם **הבית אברהם מסלונים זצ"ל**, לבאר מה שאנו אומרים בתפילה, 'ברוגז רחם תזכור ברוגז עקידה תזכור ברוגז תמימות תזכור', שיש בתפילה זו דברי הדרכה לאדם הרואה שמתגברת עליו מדת הדין והרוגז, וניתנת לו עצה מה יעשה בשעת רוגז, 'רחם תזכור' היינו שיזכיר לעצמו מדת הרחמים, שהיא מידת אברהם אבינו הנקרא אַבְרָהָם אֱהָבִי (ישעיהו מא, ח), ויתגבר במצוות אהבת הבורא, ויחדיר בלבו באמונה תמימה שהקב"ה הוא אב הרחמים וכל מה שעושה לטובה עושה.

וכשרואה שלא הועילה ההכרה הזו, אז יעלה מדרגה נוספת שהיא 'עקידה תזכור', רומז למעשה העקידה המסמלת מידת מסירות נפש, והיינו שיקבל על עצמו מצות מסירות נפש, ומצוה זו היא בכוחה להמתיק הדינים מעליו. ואם גם בזה אינו רואה ישועתו, אזי 'תמימות תזכור', שיתנהג במידת התמימות, ויקבל עליו הכל בתום לב ובלא שאלות והרהורים, רק ימשיך לעבוד את בוראו הלאה, ומובטח לו שמידה זו יש בכוחה לשבור אפילו הדינים הקשים ביותר.

ועוד יש מעלה גדולה בהנהגת התמימות, שהיא נותנת כח ויכולת לאדם לצלוח כל מיני משברים רוחניים וגשמיים בגבורה ובהתעלות, באופן שלא יהא בכוחם להשפיע על אישיותו כמלוא נימא, שגם כאשר יבואו עליו גלים מגלים שונים, יהא בכוחו להמשיך בעבודתו כאילו לא אירע דבר ולא יפול לזרועות הייאוש ח"ו.

כי הרי מהות מידת התמימות היא שגם אם אינו מבין משהו מהמציאות שנקרית לפניו, אינו מתחכם לשאל שאלות ולנסות להבין הכל, ולכן גם כאשר ימצא האדם את עצמו במציאות שאינו מבין את ההנהגה העליונה עמו, והוא נקלע לניסיונות ולקשיים, הרי על ידי התמימות הטבעה בו לא ינסה להבין ההנהגה הזו, אלא בעיניו יהיה כאילו הכל על מקומו בא בשלום, וימשיך לעשות את המוטל עליו כבימים ימימה.

והנה למדנו בדברים הללו, שבאם אירע לאיזה אדם מישראל שנקלע למצב קשה בין בגשמיות שבאים עליו יסורים, ובין ברוחניות שהיצה"ר מתגבר עליו וקשה לו לעמוד לנגדו, ההוראה המוטלת עליו בשעה זו היא שכל המאורעות האלו לא יהוו סיבה לעזוב את התורה ואת עניני הקדושה, כי אדרבה באם יתגבר על המכשולות ויתחזק בתורה ביתר שאת, הנהגה זו תועיל לו שיהיו צרותיו היצה"ר כלים מאליהן.

ובמפרשים (בינה לעיתים חלק א דרוש ב לר"ה) איתא לפרש עד"ז מה שמצינו בגמרא (ברכות ט), מעשה בהלל הזקן שהיה בא בדרך ושמע קול צוחה בעיר אמר מובטח אני שאין זה בתוך ביתי, ועליו הכתוב אומר מִשְׁמֹעָה רָעָה לֹא יִרָא נֶכֶן לְבוּ בְטַח בַּה' (תהלים קיב, ז), והנה צריכים להבין, איך היה משתבח הלל הזקן על זה כאילו נשען על רוב זכויותיו, והלא עניו סגי הוה ואיך אומר דברים אלו שנראין דברי יוהרא חס וחלילה.

אלא, שהלל הרגיל לאנשי ביתו על דרך מוסר והנהגה ישרה, שכאשר יקרה שום אסון ודבר צער ומחריד, לבל יצטערו ולבל יקוננו, כי אם יאמינו בה' אמונה שלימה שכל מה דעביד לטב עביד, ויקבלו באהבה וביישוב הדעת מה שהשי"ת מביא עליהם, ולא יאבדו עשתונותיהם וירימו קול צעקה מרה.

"... ובפרט בענין המות, כשרואים אדם מת במיתה משונה רח"ל, או אדם צעיר מת בחצי ימיו, או ילד שעשועים שרק התחיל את לימודו בקריאה ובכמה פסוקי חומש בשמחה ותמימות כל כך גדולה ומת, שאז רוצה האדם לחקור ולדעת מדוע עשה ה' ככה..."